Irány Udvarhelyre, táncházasok!

Aki ott volt, nem felejti, aki ott lesz, elmeséli

Több mint 100 zenész! Több mint 1000 táncos! Több mint táncháztalálkozó! – így hirdetik a szervezők a szeptember 14–16-i, Kallós Zoltán emlékére szervezett Erdélyi Táncháztalálkozót. Pontos számot nem tudnak mondani, hisz attól függ, hányan akarunk egymással találkozni. Azok a legfőbb biztatók, akik tavaly Székelyudvarhelyen voltak, mert az ilyen együttlétek élményét nehéz elfelejteni.

BALÁZS KATALIN

Senki sem tudhatja biztosra, milyen régi hagyományt ápolnak azok, akik népzenére táncolnak. Hány esztendős a népdal, a tánc? Visszalátnak viszont az erdélyiek négy évtizeddel ezelőttre, a táncházmozgalom alakulására. Ez utóbbi hagyomány továbbéltetését vállalják azok, akik szervezik, pártolják az Erdélyi Táncháztalálkozót. Gyergyószékiek is szép számmal vannak köztük, akikhez viszont nem jutott el az esemény híre, azoknak szólunk: érdemes Székelyudvarhelyen az élményből részt kérni. Idén annál inkább megéri, mert így a táncháztalálkozó résztvevői közül számos neves muzsikust kísérhetnek haza, Gyergyóba, a Remetén létrejövő folknap fellépőiként.

„Addig leszünk magyarok, amíg magyarul énekelünk és táncolunk” – idézi Kallós Zoltán szavaival a rendezvény célját a táncháztalálkozó műsorának felelős szerkesztője, Molnár Szabolcs. A program ismer tetéséből megtudhatjuk: idén is felvonulással kezdődik a táncháztalálkozó. 16.30-kor három helyszínen lesz a gyülekező: a Csíkszereda felől érkezők a buszállomáson, a Szováta felől érkezők a Sportcsarnoknál, a Székelykeresztúr felőliek a Rákóczi úton gyülekeznek. Zeneszóval indulnak mindannyian a Patkó felé 17 órakor, ott a házigazda udvarhelyiek a fogadók. Innen vonulnak a Sportcsarnokba, ahol 18 órakor találkoznak az erdélyi táncházak. A székiek, szamosújváriak kezdik a rendet, hozzájuk csatlakoznak a nagyváradiak, a Kolozsvár és környéke táncházasai, majd a porkával kitáncolnak. Marosvásárhely és környéke érkezik a porondra, ők maros- és nyárádmenti zenére táncolnak. Következik Sepsiszentgyörgy és környéke, akik előbb kalotaszegit majd moldvait táncolnak. A moldvai szerbát Csík és környéke (Gyimes, Gyergyó) táncházasai vezetik át hejszába, majd a kerekest követően felcsíkivel folytatják, amihez egy kevés gyergyói, marosszéki is társul. A felcsíki ceppert követően a gyerekek egy gyerektáncházat idéznek meg, a megannyi gyerektáncház vezetőinek segítségével. „Hozzátok a gyerekeiteket (már akinek van, s a többi fogjon neki!), hiszen rájuk is szükség lesz e műsorszámban” – üzeni Molnár Szabolcs, hozzátéve: gálazáróként a házigazda lép fel udvarhelyszéki táncrenddel, majd a műsort egy közös mezőségi zárja. A fel nem sorolt táncházasok kedvükre választhatnak, kikhez csatlakoznak, a lényeg, hogy táncházas viseletben együtt mulassanak a gálán és utána a több helyszínen tervezett táncházakban.

Érdemes maradni szombatra, szeptember 15-re is, hiszen Kallós Zoltán emlékére szervezett fotókiállítás lesz a művelődési házban, a minifocipályán amatőr és hagyományőrző néptáncegyüttesek lépnek fel egész nap, lesz magyarlapádi táncoktatás, este táncházak, 18 órától pedig népzenei koncert a sportcsarnokban Kallós Zoltán kevéssé ismert gyűjtéseiből.

Vasárnap helyi néptáncegyüttesek előadásaival zárul a rendezvény a városi minifocipályán, végül pedig a szervezők reménye szerint elhangzik a viszontlátás-búcsúszó is.

Tavalyi táncháztalálkozó. Azok az erdélyiek is büszkék voltak, akik csak tévében látták

FOTÓ: HAÁZ SÁNDOR

OLVASÓINK ÍRTÁK

Tánctól a házig (1).

Sokszor eszembe jut, hogyan is kezdődött. Valamikor nagyon rég (1976 decemberében), a fene nagy hazavédés közepette hazaengedtek egy rövid szabadságra a katonaságtól. Alig húszesztendős legény mire is gondolhat, ha nem a lányokra? Az alma mater, a gyergyószentmiklósi gimnázium táncparkettjére igyekeztem az első alkalommal, a díszteremben ugyanis rendszeresen volt „disco”, vakációk idején főleg. Határozottan emlékszem, hogy időnként még egy-egy csárdást is „megeresztettek”, hogy maradjak szülőföldem nyelvjárása közelében. Került is szemrevaló leányzó, de én szinte minden lépésnél ráhágtam a cipelőjére, hogy majd a két szám közötti szünetben szemlesütve osonjak el szégyenemben. A szégyenérzet, tartósítva, megmaradt az emlékezetemben.

A következő évben, a kilenc hónapos kötelező egyenruhás időszak után megkezdtem egyetemi éveimet Kolozsváron. Az évfolyamon alig néhányan voltunk magyarok, minden szünetben külön vonulva eszmecseréket folytattunk. Egy ilyen alkalommal kértem ki a szűk társaság véleményét: hol a csodában lehetne megtanulni táncolni? Alcsíki évfolyamtársnőm világosított fel az akkor induló mozgalomról, ahol tanították is a néptáncot. A következő csütörtökön már ott voltam a Monostor úti, kultúrháznak nevezett épületben. És ott is ragadtam diákéveim alatt.

A legelső élmények maradandónak bizonyultak, több szempontból is. Háromtagú banda húzta a talpalávalót, hegedű-brácsa-bőgő összetételben, néha többen is, és ami a legfontosabb, alkalmanként valódi falusi zenészek hangolták jó kedvre az ifjúságot. Na, de milyen zene szólt! – ez volt az első meglepetés a székely fülnek. Az azóta már világhírnévvel büszkélkedő mezőségi nagyközség, Szék fiataljai, legtöbben hagyományos viseletben ropták a lassút, csárdást, porkát, majd a legények sűrű csizmaszárcsapkodások közepette a sűrű és ritka tempót. Sehogyan sem hasonlított arra, amit mi idehaza csárdásnak neveztünk. Főleg az, amit négyesnek tituláltak, a két pár összefonódásának táncát. És olyan furcsán léptek, bocsánattal legyen mondva, egyik itthoni ismerősöm szerint „bénán”. A kívülállók kíváncsisága gyakran nem a kimondott jóindulat irányába mozdult el a táncházzal kapcsolatban.

Jó pár hónapon keresztül próbáltam elsajátítani Erdély középső részének hagyományos táncait. Mondjuk a legelső pillanat, az mindenképpen papírra kívánkozik, ugyanis egy kendőbe burkolt széki leányzót táncra kértem. Hát a válasz az lehengerlőre sikeredett: „Én magával nem táncolok, mert nem tud táncolni!” Mondta nekem ezt egy fiatal teremtés, olyan, akiről Kányádi Sándor híressé vált sorait írta:

Akár a kéz, ha ökölbe kékül.
Zeneszó, énekszó nélkül.
Egy pár lány, két pár lány
fekete-piros fekete táncot jár.

A széki lányok bizony szolgálókként kerültek a kincses városba, és a csütörtöki szabadnapjukon a posta épülete melletti téren, még zene nélkül is járták a gyerekként megtanult lépéseket.

Az elindult mozgalom, amely a népi hagyományokban találta meg az elheverő kincseket, valóságos megváltás volt a nagyvárosban megélhetést kereső székiek számára. Végre hangszeres, akusztikus zenére szórakozhattak ugyanúgy, ahogyan azt tették odahaza, és mindezt mások szervezték. Én pedig ott álltam Zsuzsi előtt (nagyon népszerű név volt akkoriban Széken) leforrázva. mint a mondabeli hosszú fülű, kérődző háziállat. De valamilyen belső inditatásból nem mozdultam, erőt gyűjtve válaszoltam: „Én innen nem mozdulok, míg nem táncolsz velem!” Az igazság az, hogy közben feltámadt bennem a kötelező székely büszkeség. Haragos bociszemekkel nézett rám.

(Folytatása következik)

TÖRÖK ZOLTÁN